

BINARNA ARITMETIKA

Negativni binarni broj

Binarno oduzimanje

BINARNO ODUZIMANJE

- *Binarno oduzimanje* svodi se *na zbrajanje*.
- Da bi to bilo moguće, *umanjitelj* treba pretvoriti *u negativan broj*. Primjerice u dekadskom brojevnom sustavu vrijedi:

$$5 - 3 = 5 + (-3).$$

NEGATIVNI BINARNI BROJ

- Kako predočiti predznak?
  - Predznak se zapisuje kao znamenka *najveće težinske vrijednosti*.
  - Dogovorno, predznak plus (+) se bilježi kao **0**, a minus (-) kao **1**.

NEGATIVNI BINARNI BROJ

- Negativni binarni broj moguće je predočiti pomoću:
  - *predznaka i apsolutne vrijednosti* broja,
  - *dvojnog komplementa apsolutne vrijednosti* broja.
- Nužno je znati *s koliko znamenaka negativni broj želimo zapisati.*

ZAPIS POMOĆU PREDZNAKA I APSOLUTNE VRIJEDNOSTI BROJA

- Postupak:
  - na mjesto znamenke *najveće težinske vrijednosti* upisati *vrijednost predznaka* (0 ili 1),
  - *apsolutnu vrijednost* broja pretvoriti *u binarni oblik*,
  - *upisati broj* u područje $(n-1)$ znamenaka,
  - *preostale znamenke* popuniti *s vrijednosti 0*.

PREDZNAK I APSOLUTNA VRIJEDNOST – PRIMJER 1.

- Prikazati broj **-25** koristeći **8 znamenaka**.

- znamenka najveće težinske vrijednosti je 1

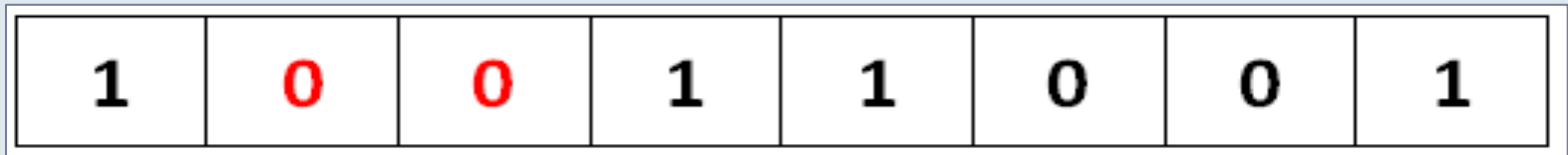
(broj je negativan),

- ($25_{10} = 11001_2$),

- preostale znamenke imat će vrijednost 0.

PREDZNAK I APSOLUTNA VRIJEDNOST – PRIMJER 2.

- Prikazati broj **67** koristeći **8 znamenaka**.

0	1	0	0	0	0	1	1
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

- Prikazati broj **-55** koristeći **8 znamenaka**.

1	0	1	1	0	1	1	1
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

ZAPIS POMOĆU DVOJNOG KOMPLEMENTA APSOLUTNE VRIJEDNOSTI BROJA

- Postupak:
  - *apsolutnu vrijednost* broja pretvoriti *u binarni oblik*,
  - *upisati broj* u područje $(n-1)$ znamenaka,
  - *preostale znamenke* popuniti s *vrijednosti 0*,
  - oblikovati *dvojni komplement*.

OBLIKOVANJE DVOJNOG KOMPLEMENTA

- Postupak:
  - Oblikovati *komplement broja*:
    - svaku “0” *pretvoriti u “1”* i svaku “1” *pretvoriti u “0”*.
  - Oblikovati dvojni komplement broja:
    - komplementu *pribrojiti “1”*.

DVOJNI KOMPLEMENT APSOLUTNE VRIJEDNOSTI BROJA – PRIMJER 1.

- Prikazati broj **-25** koristeći **8 znamenaka**.
  - $(25_{10} = 11001_2)$,
  - preostale znamenke imat će vrijednost 0.

0	0	0	1	1	0	0	1
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

DVOJNI KOMPLEMENT APSOLUTNE VRIJEDNOSTI BROJA – PRIMJER 1.

	0	0	0	1	1	0	0	1
komplement	1	1	1	0	0	1	1	0
	1	1	1	0	0	1	1	0
+								1
dvojni komplement	1	1	1	0	0	1	1	1

DVOJNI KOMPLEMENT - PROVJERA

- Da je postupak ispravno načinjen, moguće je provjeriti.
- Potrebno je binarni broj pretvori u broj dekadskog brojevnog sustava uz bitnu razliku da se ***vrijednost znamenke najveće težinske vrijednosti uzme s negativnim predznakom!***

DVOJNI KOMPLEMENT APSOLUTNE VRIJEDNOSTI BROJA - PROVJERA

	7	6	5	4	3	2	1	0
dvojni komplement	1	1	1	0	0	1	1	1

$$-1*2^7 + 1*2^6 + 1*2^5 + 1*2^2 + 1*2^1 + 1*2^0 =$$

$$-128 + 64 + 32 + 4 + 2 + 1 =$$

$$-128 + 103 = -25$$

DVOJNI KOMPLEMENT APSOLUTNE VRIJEDNOSTI BROJA – PRIMJER 2.

- Prikazati broj **-55** koristeći **8 znamenaka**.

1	1	0	0	1	0	0	1
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

$$-1*2^7 + 1*2^6 + 1*2^3 + 1*2^0 = -128 + 64 + 8 + 1 = -55$$

DVOJNI KOMPLEMENT APSOLUTNE VRIJEDNOSTI BROJA – PRIMJER 3.

- Prikazati broj **-5** koristeći **8 znamenaka**.

1	1	1	1	1	0	1	1
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

$$\begin{aligned} & -1*2^7 + 1*2^6 + 1*2^5 + 1*2^4 + 1*2^3 + 1*2^1 + 1*2^0 = \\ & = -128 + 64 + 32 + 16 + 8 + 2 + 1 = -5 \end{aligned}$$

BINARNO ODUZIMANJE

- Pošto znamo načiniti negativan binarni broj, binarno oduzimanje može se svesti na zbrajanje.
- Koristit će se *zapis negativnog broja pomoću dvojnog komplementa apsolutne vrijednosti broja*.

BINARNO ODUZIMANJE

- Postupak:
  - *umanjenik i umanjitelj svesti na jednak broj znamenaka*
(umanjitelju dodati s lijeve strane potreban broj nula),
  - načiniti *dvojni komplement umanjitelja*,
  - *dvojni komplement umanjitelja pribrojiti umanjeniku.*

BINARNO ODUZIMANJE - PRIMJER 1.

1	1	0	1	1
-	1	0	1	1

umanjitelj	0	1	0	1	1
komplement	1	0	1	0	0
					1
dvojni komplement	1	0	1	0	1

BINARNO ODUZIMANJE – PRIMJER 1.

- Ako *razlika* ima *više znamenaka od umanjenika*, odbacuje se znamenka *najveće težinske vrijednosti*.

		+1	+1	+1	+1	+1	
umanjenik			1	1	0	1	1
dvojni komplement umanjitelja	+		1	0	1	0	1
razlika		1	1	0	0	0	0

BINARNO ODUZIMANJE - PRIMJER 2.

1	0	0	1	1	0	1
-			1	1	1	0

1	0	1	1	1	1	1	1
----------	---	---	---	---	---	---	---

BINARNO ODUZIMANJE - PRIMJER 3.

	1	1	0	1	1	1	0
-	1	0	1	0	1	0	1
1	0	0	1	1	0	0	1